

การอ่านโน้ตดนตรีไทยและสากล

สาระสำคัญ

การอ่านโน้ตที่เป็นสัญลักษณ์ดนตรีได้ก็เหมือนกับการพูดภาษาดนตรีได้นั่นเอง พร้อมที่จะนำไปสู่การเรียนรู้ทางดนตรีที่สูงขึ้น ทำให้เข้าใจและเล่นทำนองเพลงที่เราไม่เคยได้ยินมาก่อนได้โดยอาศัยการอ่านโน้ต ซึ่งถือเป็นหนึ่งในหัวใจสำคัญของการเรียนทักษะทางภาษา “ฟัง พูด อ่าน และ เขียน”

-เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี

ภาษาดนตรีย่อมต้องมีพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ เหมือนกับ ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษโดยทั่วไป แต่ภาษาดนตรีเป็นภาษาเสียง และเวลาอ่านภาษาดนตรี จำต้องใช้การออกเสียงสั้น-ยาว สั้นแค้ไหน ยาวแค้ไหน ขึ้นอยู่กับเครื่องหมายที่บังคับเสียงนั้นๆ และเมื่อใดไม่ออกเสียง ภาษาดนตรีก็จะมีพยัญชนะที่ให้เงียบเสียง

เปรียบเทียบภาษาไทย และ ภาษาดนตรี

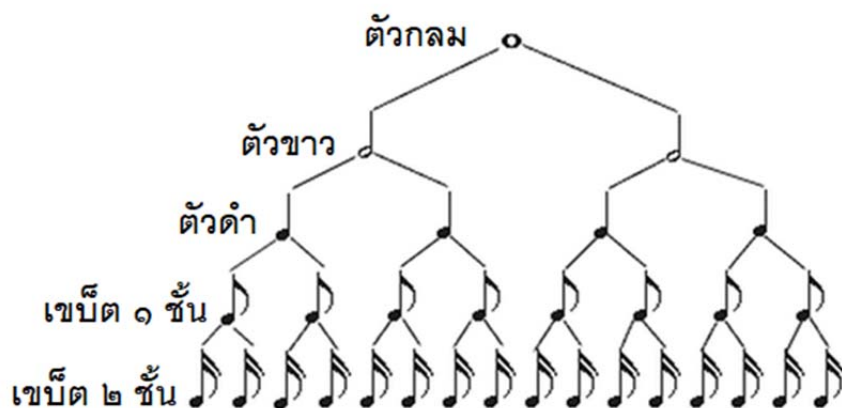
ทฤษฎี	ภาคปฏิบัติ
- พยางค์: ก ข ค.... (มี 44 ตัว)	o d ♯ ♭ ... (มี 12 เสียง, 11 ตัว, 5 ตัว)
- เสียงสั้น ตามหลักเสียงสูง กะ จะ ทะ	♩ ♩ ♩ ..
- เสียงยาวตามหลัก เหมือนเส้นยาว กา มา ขา	o
- อรรถยุกต์ กา ก่า กั กัก (4 รูป 5 เสียง)	
- มีปกติ-ใน คำทนม	
- มีปกติ คำทนม	

๙=๙

๑. ตัวโน้ต ใช้ในการออกเสียงสั้น หรือ เสียงยาว หรือที่เรียกว่า “ค่าของตัวโน้ต”

ตัวโน้ตใดจะมีค่าออกเสียงสั้นหรือยาวเท่าใด ขึ้นอยู่กับว่าเราจะกำหนดโน้ตตัวใดเป็น

ค่าออกเสียง ๑ จังหวะเคาะ ดูภาพการกระจายของตัวโน้ต

ถ้าเรากำหนดให้โน้ตตัวดำมีค่า ๑ จังหวะเคาะ โน้ตตัวขาว ก็จะมีค่า ๒ จังหวะเคาะ และโน้ตตัวกลม ก็จะมีค่า ๔ จังหวะเคาะนั่นเอง

คำถาม โน้ตตัวเข็บบิต ๑ ชั้น จะมีค่าเท่ากับ _____ จังหวะเคาะ

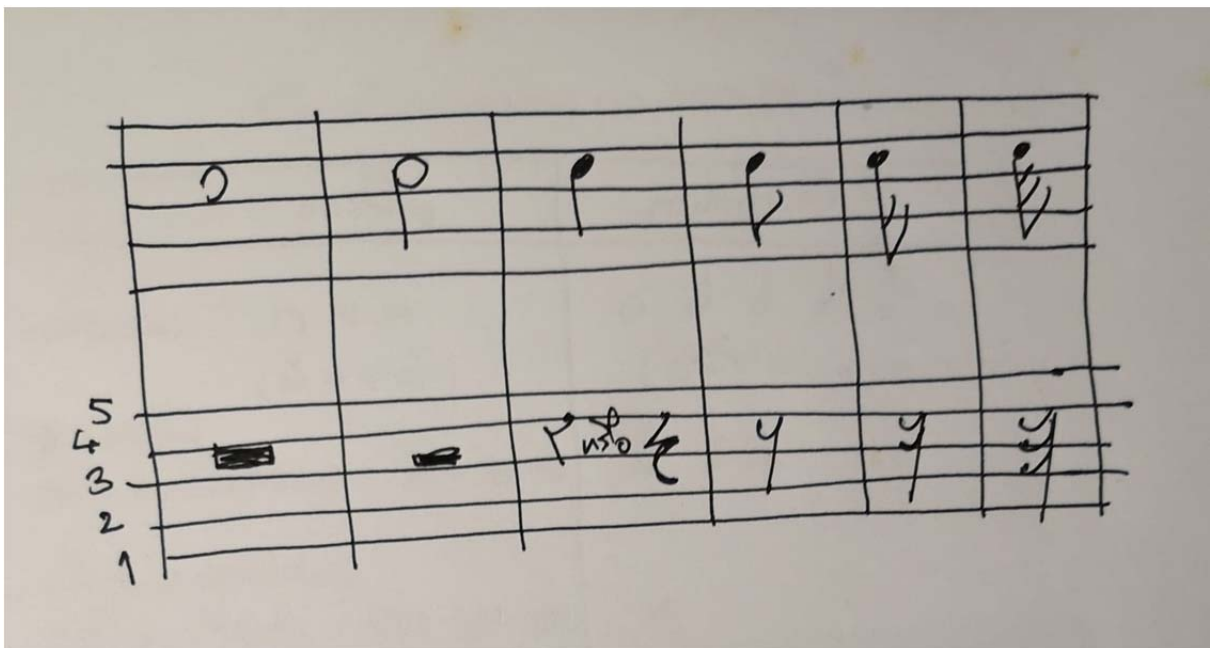
โน้ตตัวเข็บบิต ๒ ชั้น จะมีค่าเท่ากับ _____ จังหวะเคาะ

จังหวะเคาะ มี ๒ มิติ คือ จังหวะตก(หรือจังหวะล่าง) และจังหวะยก(หรือจังหวะบน) เช่น ถ้าจะออกเสียงคำว่า “อา” ให้ยาว ๑ จังหวะ ก็คือให้ร้อง “อา” ตั้งแต่จังหวะบน ลากยาวจนมาถึงจังหวะล่าง แล้วร้องต่อไปจนสุดในจังหวะบน

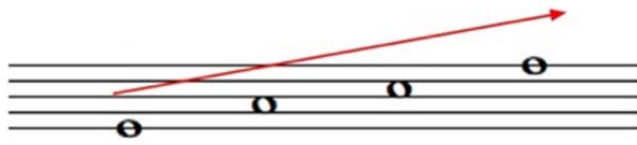
เครื่องหมายหยุด หรือ “ตัวหยุด” ก็ตรงกันข้าม คือให้เงียบเสียงเสียงสั้น-ยาวเท่าใด ขึ้นอยู่กับค่าตัวโน้ตนั้น ๆ ดังสัญลักษณ์ต่อไปนี้

ตัวโน้ต

ตัวหยุด

๓. บรรทัดห้าเส้น ใช้สำหรับบันทึกระดับเสียงดนตรี

เสียงของโน้ตตัวกลมแต่ละตัว

จะมีเสียงสูงขึ้น

เสียงของโน้ตตัวกลมแต่ละตัว

จะมีเสียงต่ำลง

๔. เส้นกั้นห้อง และเครื่องหมายซ้ำ

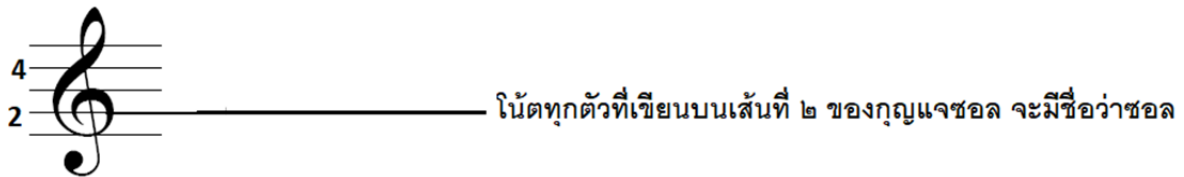
จะมีทั้ง เส้นเดี่ยว เส้นคู่ และเส้นคู่ทึบ ที่เขียนลงบนบรรทัดห้าเส้น เส้นเดี่ยวใช้เพื่อบอกห้องเพลง ส่วนเส้นคู่ใช้เพื่อบอกว่าจบประโยคเพลง หรือจบท่อนเพลง เส้นคู่ทึบใช้เมื่อจบเพลง ส่วนเครื่องหมายซ้ำ หมายความว่า ให้เล่นซ้ำอีกที

ตัวอย่าง

๕. กุญแจประจำหลัก

บรรทัดห้าเส้นเปรียบเหมือนบ้าน เมื่อเรามีบรรทัดห้าเส้น ไว้บันทึกเสียงดนตรีแล้ว เราก็จำเป็นจะต้องมีกุญแจเพื่อเข้าไปในบ้านนั้น เราเรียกว่า “กุญแจประจำหลัก” หรือ “กุญแจเสียง” ในขั้นนี้ขอเสนอเพียง ๑ กุญแจ คือ “กุญแจซอล” มีสัญลักษณ์ ดังนี้

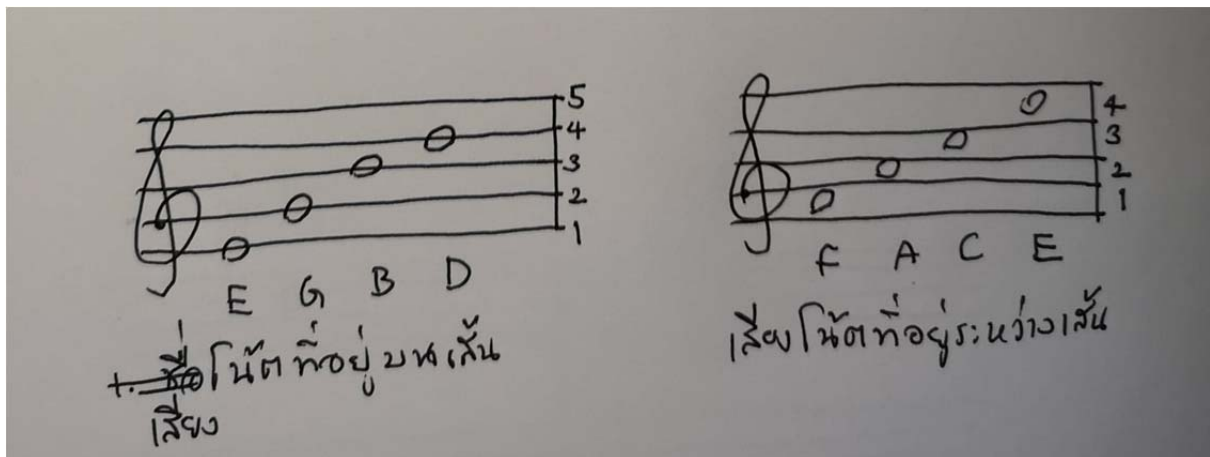
หัวกุญแจต้องอยู่คาบเส้นที่สอง และจุดตัดของยอดกุญแจต้องตัดกันที่เส้นที่สี่ ของบรรทัดห้าเส้น

๖. ชื่อประจำเสียง

ในภาษาดนตรี นอกจากการบันทึกโน้ตตามระดับเสียงลงบนบรรทัดห้าเส้นแล้ว เรายังมีการใช้อักษรภาษาอังกฤษ หรือ อักษรไทย เขียนเพื่อบ่งบอกระดับเสียงด้วย เช่น

ระดับเสียง	อักษรอังกฤษ	อักษรไทย
โด (ต่ำ)	C	ด
เร	D	ร
มี	E	ม
ฟา	F	ฟ

ซอล	G	ซุ
ลา	A	ล
ที	B	ท
โด (สูง)	C	ดํ

โครงสร้างโน้ตเพลงไทย

๑. โน้ตเพลงไทย อักษรไทย แทน ระดับเสียง เช่น ด ร ม ฟ ซ ล ท ดํ ดังได้กล่าวมาแล้ว ดังนั้นในการบันทึกโน้ตไทยตามมาตรฐานใน ๑ แถว หรือ ๑ บรรทัดจะมี ๘ ห้องเพลง โดยในแต่ละห้องเพลงจะมี ๔ จังหวะ ซึ่งหมายถึงสามารถใส่เสียงหรือใส่โน้ตไปได้ ๔ ตัวโน้ตในแต่ละห้องเพลงนั่นเอง

การแบ่งจังหวะ จะแบ่งเป็นจังหวะตก และจังหวะยกคล้ายดนตรีสากล โดยมีจังหวะตกอยู่ในจังหวะที่ ๒ และ ๔

ตัวอย่าง

๑๒๓๔	๑๒๓๔	๑๒๓๔	๑๒๓๔	๑๒๓๔	๑๒๓๔	๑๒๓๔	๑๒๓๔
ดรัมร	ซมรด	รมซล	ดํลซม	ลซมร	ซมรด	รดรัม	รมซล

๒. จังหวะสามัญ คือ จังหวะที่มีอัตราความเร็วช้า หรือ จังหวะสามชั้น อัตราจังหวะปานกลาง หรือ จังหวะสองชั้น อัตราจังหวะเร็ว หรือจังหวะชั้นเดียว โดยใช้ฉิ่งเป็นเครื่องดนตรีกำกับอัตราช้า-เร็ว สืบเกิดจากระยะห่างของเสียงฉิ่ง และเสียงฉับ

สามชั้น							
---	--- ฉิ่ง	---	--- ฉับ	---	--- ฉิ่ง	---	--- ฉับ
สองชั้น							
--- ฉิ่ง	--- ฉับ	--- ฉิ่ง	--- ฉับ	--- ฉิ่ง	--- ฉับ	--- ฉิ่ง	--- ฉับ
ชั้นเดียว							
_ ฉิ่ง _ ฉับ	_ ฉิ่ง _ ฉับ	_ ฉิ่ง _ ฉับ	_ ฉิ่ง _ ฉับ	_ ฉิ่ง _ ฉับ	_ ฉิ่ง _ ฉับ	_ ฉิ่ง _ ฉับ	_ ฉิ่ง _ ฉับ

๓. จังหวะหน้าทับ คือการใช้เครื่องดนตรีประเภทเครื่องหนัง เช่น กลองแขก ตะโพน โทน-รำมะนา ตีกำกับจังหวะหน้าทับ

ตัวอย่างหน้าทับลาว (เสียงจาก กลองแขก)

๑๒๓๔	๑๒๓๔	๑๒๓๔	๑๒๓๔	๑๒๓๔	๑๒๓๔	๑๒๓๔	๑๒๓๔
-ติง-โจ๊ะ	-ติง-ติง	- - - ทัง	-ติง-ทัง	-ติง-โจ๊ะ	-ติง-ติง	- - - ทัง	-ติง-ทัง

แหล่งสืบค้นเพิ่มเติม

๑. การอ่านโน้ตดนตรีไทย: True : ปลุภัญญา

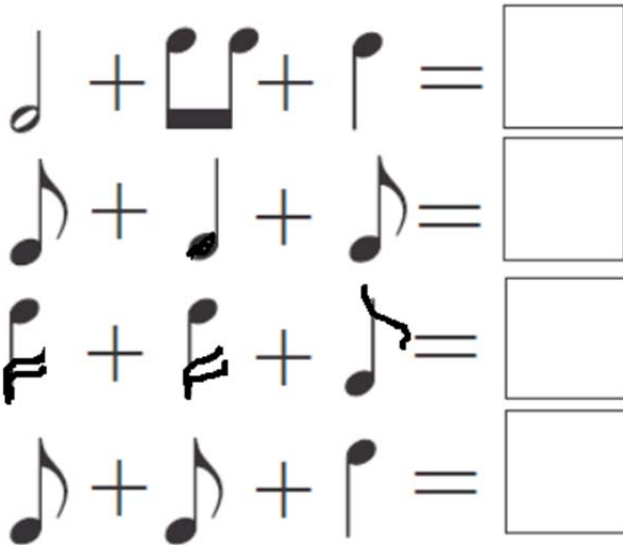
<http://www.trueplookpanya.com/learning/detail/19091-029373>

๒. Wikipedia "List of musical symbols" :

https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_musical_symbols

ถาม-ตอบความรู้ด้านดนตรี

๑. เขียนลักษณะตัวโน้ต ๑ ตัวลงในกล่องสี่เหลี่ยม

๒. จงเขียนเสียง ฉิ่ง-ฉับ จังหวะสองชั้น ลงในสี่ห้องเพลงให้ถูกต้อง

--	--	--	--

๓. จงเขียนอักษรภาษาอังกฤษแทนเสียงดนตรีที่ขาดหายไป

A B ___ D E F ___ ___ B C ___ ___

๔. จงเติมตัวเลขลงในประโยคต่อไปนี้

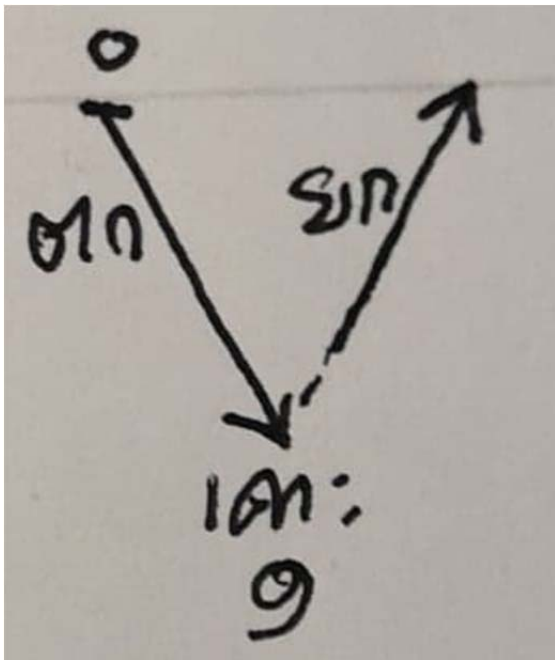
การเขียนโน้ตดนตรีไทยหนึ่งแถวจะประกอบด้วย _____ ห้องเพลง และแต่ละห้องเพลงจะมีโน้ตสูงสุดได้ _____ ตัว

มาอ่านเขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล

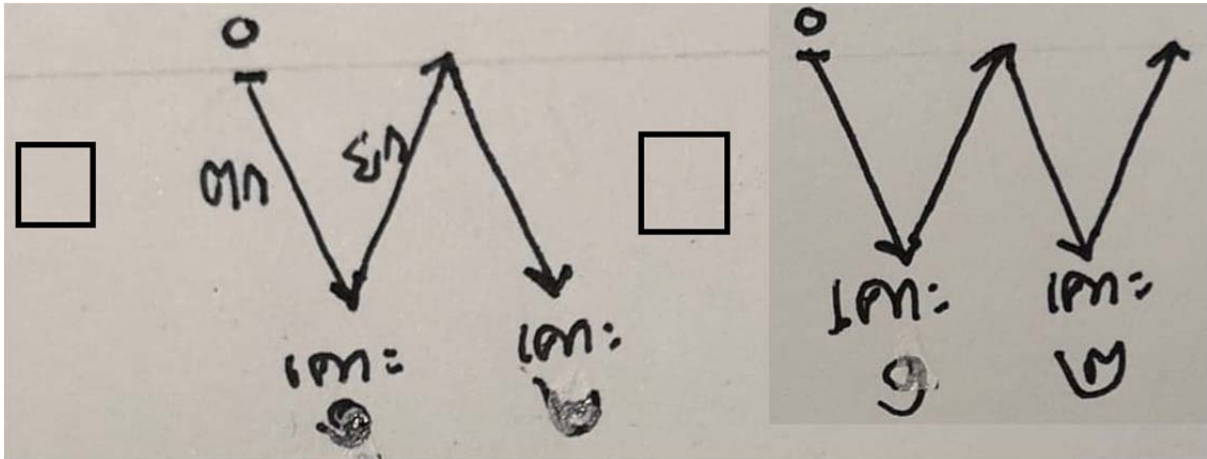
หลักสำคัญพื้นฐานที่นักเรียนจะต้องฝึกในการอ่านโน้ตสากล คือการออกเสียงให้ครบจังหวะตามค่าของตัวโน้ต และฝึกอ่านกระสวนจังหวะต่าง ๆ เพื่อให้คุ้นชิน และนำระดับเสียงไปแทนที่ กระสวนจังหวะนั้นๆ พร้อมร้องใหม่อีกครั้ง โดยทำสัญญาณมือของโคดาไปด้วยจะทำให้การรับรู้ระดับเสียงต่าง ๆ รวดเร็วขึ้น

การออกเสียงให้ครบจังหวะทำอย่าง จินตนาการภาพตัวอย่าง คำว่า

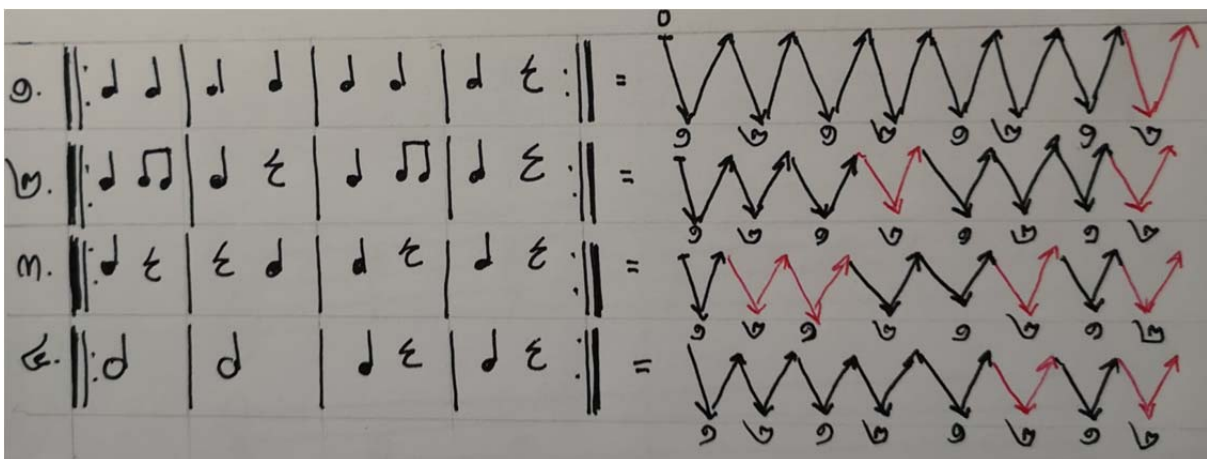
“๑ จังหวะ” คือ

ดังนั้น ถ้าครูถามนักเรียนว่า ถ้าเราจะออกเสียง ๒ จังหวะ นักเรียนคิดว่า กลองซ้ายหรือ ขวา คือ คำตอบที่ถูกต้อง

ภาพแผนการฝึกออกเสียงให้ตรงจังหวะอย่างง่าย ร้องออกมาเป็นคำสระเสียงยาว เช่น “มา ลา อา อุ เอ หรือ อี” ฝึกซ้ำไปซ้ำมาจนกว่าจะคล่องโดยเริ่ม จังหวะเคาะซ้ำ ก่อน พอคล่องแล้วค่อยเร็วขึ้นตามลำดับ

๑. เส้นสีแดง คือ โน้ตตัวหยุดไม่ออกเสียง แต่ละข้อ หรือจะแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่มก็ได้ ๔ ข้อ/กลุ่ม
๒. ในแต่ละห้องจะมี ๒ จังหวะเคาะ โน้ตตัวดำ ๑ จังหวะเคาะ โน้ตตัวเข้บ็ต ๒ ตัวทางรวมกัน ออกเสียงจังหวะตก ๑ ครั้ง และจังหวะยกอีก ๑ ครั้ง โน้ตตัวขาว ออกเสียงยาว ๒ จังหวะเคาะ
๓. ตัวหยุดตัวดำ ก็ให้เจียบเสียง แต่จังหวะเคาะยังคงเดินอยู่ต่อไปเรื่อยๆ
๔. การเคาะจังหวะต้องสม่ำเสมอ ระยะห่างของจังหวะเคาะที่ ๑ และ ๒ ต้องเท่ากันโดยตลอด

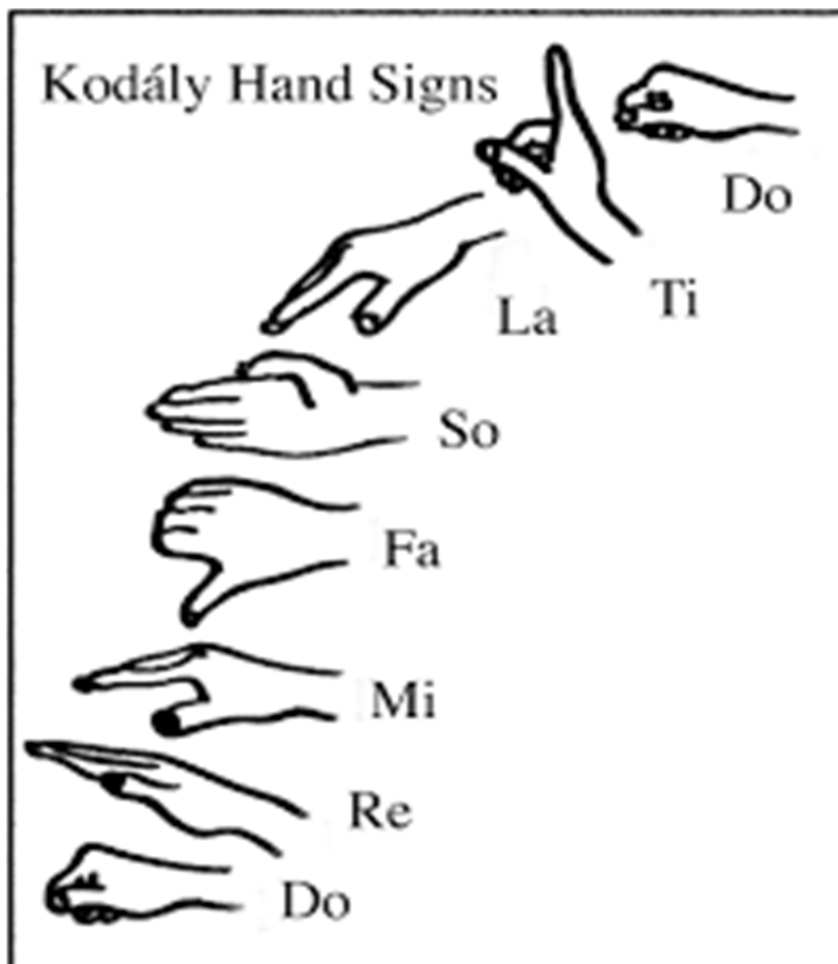
เมื่อปฏิบัติออกเสียงได้ถูกจังหวะเคาะคล่องแล้ว ขั้นตอนต่อไปทำดังนี้

๑. เปลี่ยนจากร้องเสียงสามัญ เช่นคำว่า “มา” ให้ร้องในระดับเสียง G โดยครูเทียบเสียงจาก ปิอาโน หรือ ขลุ่ย หรือ ฟลุ้ต ให้ตรงเสียงเท่ากัน

๒. ครูจะเล่น กีตาร์ หรือ ปิอาโน เคาะคอร์ด C เป็นคอนดักเตอร์กำกับไปด้วย ก็จะทำให้ห้องเรียนมีความสุขมากขึ้น หรือ ครูจะให้เครื่องดนตรีที่ตนถนัดบรรเลงแอดคอมพานีเม้นท์ไปด้วยก็ได้

๓. แบ่งนักเรียน เป็นกลุ่มเสียง C E G จาก ๒-๔ โฉนก็ได้ ปฏิบัติไปพร้อมกันจะเกิดฮาร์โมนีที่สวยงาม

๔. ปฏิบัติ พร้อม โคดา ย แซนซายน์ จะทำให้นักเรียนมีความสุข และเริ่มสื่อสารสัญญาณมือไปสู่การรับรู้ระดับเสียง

การอ่านโน้ตดนตรีไทย

๑. ให้ฝึกอ่านโดยถูกต้องตามระดับเสียง โดยครูจะเทียบเสียงจากขลุ่ย จะเข้ ระนาด หรือ เครื่องดนตรีที่ถนัด

๒. บรรเลงคลอตามในขณะที่นักเรียนฝึกร้อง ให้นักเรียนมีความคุ้นชินเสียงเครื่องดนตรีและระดับเสียงที่ถูกต้อง

๓. ใช้เพลง ลาวจ้อย เป็นแบบฝึก หรือ ครูจะหาเพลงที่ไม่ยากเกินไปมาให้นักเรียนฝึกก็ได้

โน้ตเพลงลาวจ้อย							
-- -ด	รมชร	--- -	-ม-ร	---ด	รมชร	มรดร	-ม-ช
---ม	ชลดช	-- -ม	รดรม	--ชล	-ด-ร	มรดล	--ดช
---ล	-ชชช	-ช-ล	ดรมล	--ชม	-ช-ล	--ชล	ดชชช
---ล	-ชชช	ชมรด	-ร-ม	--ชล	-ด-ร	มรดร	-ม-ด

(ที่มา http://thaidance11.blogspot.com/2013/06/blog-post_30.html)

แหล่งสืบค้นเพิ่มเติม

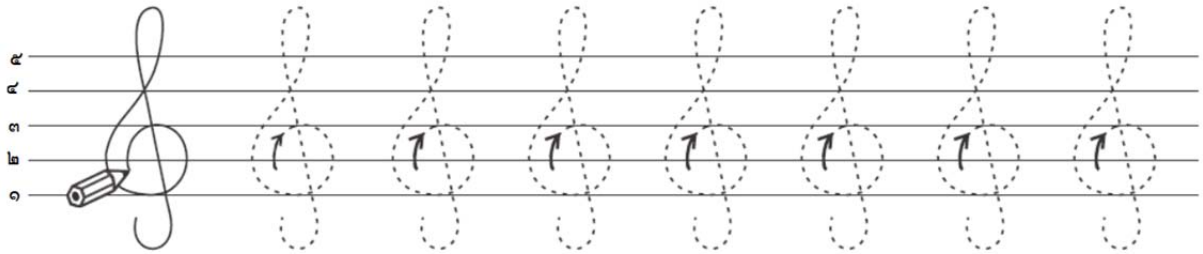
๑. กิจกรรมการสอนดนตรี : <https://musicplayonline.com/>

๒. โน้ตเพลงไทยสำหรับนักเรียน :

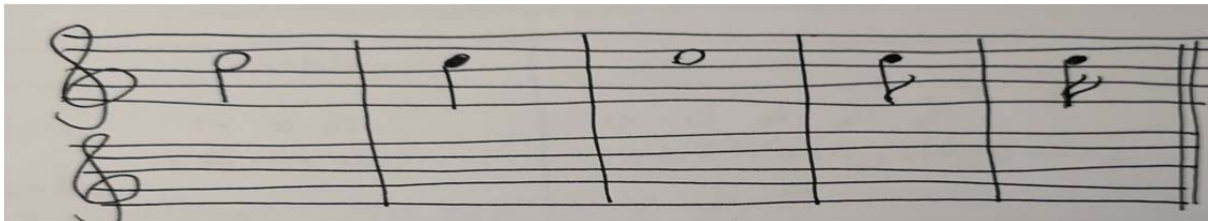
<http://www.sakamula.com/note.html>

ทบทวนความรู้

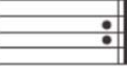

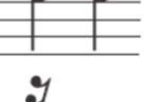

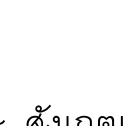

๑. หัดเขียนกุญแจซอลตามเส้นประที่ทำไว้ เขียนด้วยสีสรรตามใจชอบ

๒. หัดเขียนตัวหยุดให้มีค่าตรงกับตัวโน้ตที่กำหนดให้

๓. โยงสีจับคู่ในความหมายที่ให้

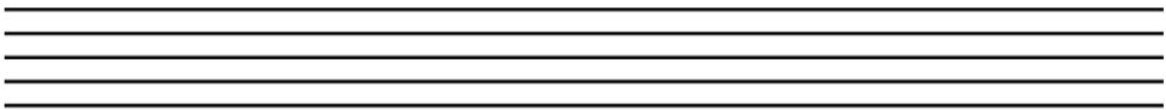
				
	ตัวขาว	ตัวดำ	เชบิต ๒ ชั้น	
	เชบิต ๑ ชั้น	หยุดตัวดำ	กุญแจซอล	
	ให้เล่นซ้ำ	กันห้องคู่	บรรทัดห้าเส้น	
	หยุดตัวขาว	เชบิต ๑ ชั้นรบกวน	หยุดตัวกลม	
	เส้นกันห้อง	โน้ตตัวขาวเสียงยาวเท่าตัวกลม		

๔. สังเกตเสียงบนลิ้มเปียโน แล้ว เขียนชื่อเสียงที่เหลือ

๕. จงเขียนโน้ตแจชอล และเขียนเฉพาะหัวโน้ตตัวดำจากเสียงที่กำหนดให้

C C E G G G A G F A G E

๖. จงโยนสี่จับคู่กลุ่มเสียงที่ตรงกับกลุ่มโน้ต

กิจกรรม

ชื่อกิจกรรม ชื่อเรียงเสียงใด

จุดประสงค์ เพื่อให้ให้นักเรียนบอกชื่อของตนเอง ตามจังหวะเคาะ ๑ ๒ ได้ถูกต้อง

วัสดุ-อุปกรณ์ ๑. เครื่องดนตรีคลอประกอบ โดยครูบรรเลง จังหวะ

ขั้นตอนการทำกิจกรรม

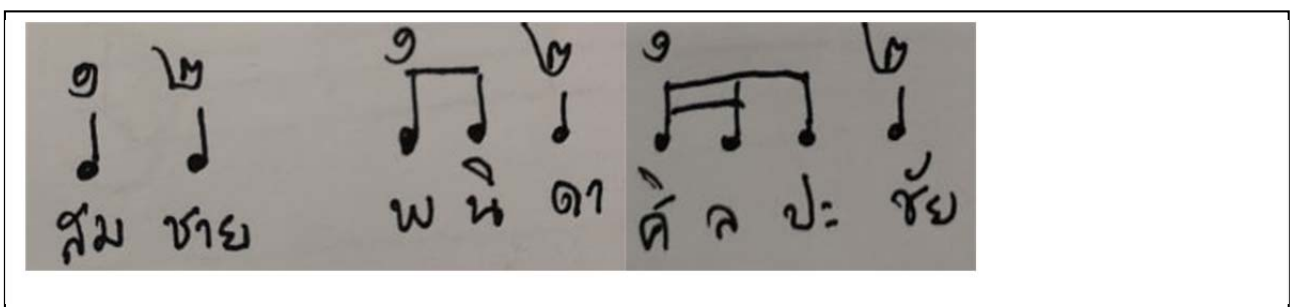
๑. นักเรียนนั่งล้อมวงกัน เริ่มคนที่ ๑ ชื่อ สมชาย ก็พูดตามจังหวะเคาะว่า “ผม ชื่อ สมชาย” คนที่ ๒ เป็นหญิงชื่อ พนิดา ก็พูดตามจังหวะเคาะว่า “หนู ชื่อ พ นิดา” ...ทำอย่างนี้จนครบทุกคน

๒. นักเรียนต้องพยายามรวบคำ ถ้าชื่อของตนยาว ให้ อยู่ภายใน ๒ จังหวะเคาะให้ได้ เช่น ถ้านักเรียนชื่อ ศิลปะชัย ก็พูดตามจังหวะเคาะว่า “ผม ชื่อ ศิลปะ ชัย”

๓. ครูและนักเรียนร่วมกันสรุป เป็น ไอดีไคด์ ได้ไลน์ไอดีจังหวะเคาะของแต่ละคน

๔. นักเรียนเก็บไลน์ไอดีจังหวะเคาะของตนไว้ทำกิจกรรมต่อไป

ตัวอย่าง ไลน์ไอดีจังหวะเคาะของแต่ละคน

สรุป

๑ เครื่องหมายและสัญลักษณ์ทางดนตรี

การอ่านโน้ตที่เป็นสัญลักษณ์ดนตรีได้ก็เหมือนกับการพูดภาษาดนตรีได้นั่นเอง พร้อมทั้งจะนำไปสู่การเรียนรู้ทางดนตรีที่สูงขึ้น ทำให้เข้าใจและเล่นทำนองเพลงที่เราไม่เคยได้ยินมาก่อนได้โดยอาศัยการอ่านโน้ต ซึ่งถือเป็นหนึ่งในหัวใจสำคัญของการเรียนทักษะทางภาษา “ฟัง พูด อ่าน และ เขียน”

๒ มาอ่านเขียนโน้ตดนตรีไทยและสากล

หลักสำคัญพื้นฐานที่นักเรียนจะต้องฝึกในการอ่านโน้ตสากล คือการออกเสียงให้ครบจังหวะตามค่าของตัวโน้ต และฝึกอ่านกระสวนจังหวะต่าง ๆ เพื่อให้คุ้นชิน และนำระดับเสียงไปแทนที่ กระสวนจังหวะนั้นๆ พร้อมร้องใหม่อีกครั้ง โดยทำสัญลักษณ์มือของโคดาไปด้วยจะทำให้การรับรู้ระดับเสียงต่าง ๆ รวดเร็วขึ้น